

JOSEP FARRERAS, UNA VIDA DE CONVICIONS

MARTA BARTROLÍ

El dilluns 8 de setembre passat es va complir la darrera voluntat de Josep Farreras i Borrull, el qual, abans de morir, havia manifestat el desig que les seves cendres fossin dipositades a la Pobla de Claramunt. Amb el traspàs d'aquest exiliat, de 93 anys, ja queden a Mèxic poquíssimes de les 35.000 persones que hi van arribar just després de la Guerra Civil i amb ell desapareix l'últim dels militants del PSUC dels dos mil que s'hi van refugiar a partir de 1939.

Amb una profunda consciència política, i només amb quinze anys, Farreras ja va participar en la defensa de Madrid, just després de l'alçament militar, i en va resultar ferit. Durant la seva convalescència, es va destacar com a membre molt actiu de la Joventut Socialista Unificada i va fundar a l'Anoia la filial d'aquesta formació, juntament amb altres companys del Garcia Fossas, on havia estudiat el batxillerat i havien creat un grup d'Estudiants Marxistes. Malgrat ser fill d'una família de treballadors, va estudiar i va aconseguir passar les oposicions de mestre de la Generalitat. Va exercir a Barcelona, sense oblidar la seva militància política. Formava part de la Comissió de Quadres de la

JSU i era professor de l'escola política que tenia com a missió organitzar clubs per a l'educació dels soldats militants al front.

Als disset anys, va prendre part en la batalla de l'Ebre i en la defensa de Barcelona i, com tants milers de republicans, va passar la frontera el 6 de febrer de 1939. Confinat als camps d'Argelers i de Brams, va obtenir un visat del partit expedit pel SERE (Servicio de Emigración de los Republicanos Españoles) per entrar a la República Dominicana. Va arribar-hi el 23 de febrer de 1940 i hi va exercir de mestre per als fills dels funcionaris en una de les immenses explotacions de canya de sucre fins que, per decisió del govern, li fou vetada la continuïtat al país, com a d'altres centenars d'exiliats.

Amb 38 altres fugitius i després d'haver navegat tretze dies a bord d'un veler, va arribar a Veracruz (Mèxic) el 18 de juliol de 1944 i el president Caballero els va concedir un visat de turista. Hi va iniciar una nova vida laboral i va exercir com a responsable de les JSUC a Mèxic, on va ser testimoni de les reunions que, des de l'exili, van preparar el gran moment de la transició. Al país, va mantenir llaços fraterns amb la majoria de membres del govern republicà a l'exili i amb una munió d'intel·lectuals de la diàspora cap a Amèrica.

A Catalunya, havia estat acusat de ser l'autor de la crema dels valuosos arxius del castell de la

Torre de Claramunt. La denúncia, signada per Josep M. de Febrer, marquès de Vilaplana i de la Torre, no tenia cap mena de fonament i se'l va acusar injustament, ja que va ser la Generalitat qui va ordenar el trasllat de gran nombre d'arxius públics i privats a llocs segurs per a salvaguardar-los de saqueigs i destrucció.

A Mèxic, va contraure matrimoni amb M. Teresa Domingo, que havia treballat amb el president Companys i de qui va rebre l'encàrrec de preservar la pel·lícula *Catalunya màrtir* a l'exili, per tal que el món pogués conèixer què va passar a Catalunya durant la guerra.

Justament la vinguda de Farreras a la Pobla, l'agost de 2003, va fer possible una llarga i fructífera xerrada que va ser publicada a la *Revista d'Igualada* l'abril de 2004, fet que per a ell va tenir una importància rellevant, ja que Farreras es va sentir reivindicat i reconegut en terra pròpia, per primera vegada. Arran d'aquell article, la revista *L'Avenç* li va fer un extens reportatge —signat per Anna Pi i Murugó, antropòloga catalana resident a Mèxic— i va participar, els darrers anys, en l'edició de nombrosos llibres i opuscles dedicats a l'exili dels republicans en terres americanes.

Descansi en pau.